

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת משה רוט

פ/25/5765

הצעת חוק מדיניות שווה באכיפת החוק כלפי מפגינים, התשפ"ה–2025

מטרה	1.	מטרתו של חוק זה למנוע הפליה כלפי אוכלוסיות שונות במימוש זכותן להפגין.
הגדרה	2.	בחוק זה – "מערכת אכיפת החוק" – הייעוץ המשפטי לממשלה, פרקליטות המדינה ומשטרת ישראל.
זכות שווה להפגין	3.	זכותו של אדם להפגין, בכפוף להוראות כל דין, תחול באופן שווה וללא הפליה, לרבות בעניינים אלה : (1) אכיפה כלפי חסימות צירים ; (2) הפגנות מול ביתם של נבחרים ציבור או עובדי ציבור ; (3) שימוש באמצעים לפיזור הפגנות ; (4) עיכוב, חקירה, מעצר או העמדה לדין בגין הפרות סדר.
דיווח לכנסת	4.	אחת לחצי שנה תדווח מערכת אכיפת החוק לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת על כל אלה, בפילוח לפי אוכלוסיות ומיקום ההפגנה : (1) כמות העיכובים, החקירות והמעצרים בקשר להפגנות, ופירוט העבירות בגין עיכוב, נחקרו ונעצרו מפגינים ; (2) כמות התיקים שנסגרו בקשר להפגנות ועילות סגירתם ; (3) כמות כתבי האישום שהוגשו בקשר להפגנות, ופירוט העבירות בגין הוגשו כתבי האישום.

סקירת מדיניות 5. אחת לשנה, יופיע היועץ המשפטי לממשלה בוועדה לביטחון לאומי של הכנסת ומימושה בוועדה וידווח על מדיניות מערכת אכיפת החוק בענייני הפגנות ומימושה, וישיב לביטחון לאומי לשאלות של חברי הוועדה, לרבות שאלות שהועברו אליו מראש באמצעות יושב ראש הוועדה.

דברי הסבר

"אכן, אין לך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושת בניה ובנותיה, כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזהותו העצמית של האדם" (בג"ץ 953/87 אברהם פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד מב(2) 309, פסקה 28 לפסק דינו של השופט ברק (1988)).

הזכות להפגין ולמחות מצויה בליבת הזכויות של כל אזרח במדינה דמוקרטית. זכות זו שווה לכולם, ללא קשר לשייך פוליטי, למוצא או לאמונה הדתית של המפגין. לצערנו הרב במשך שנים ארוכות ישנה הפליה כלפי אוכלוסיות מסוימות במימוש חופש ההפגנה, כשבולטים מכולם הם הציבור החרדי, ציבור המתישבים והקהילה האתיופית.

בתאריך 17 בפברואר 2025 נזפה שופטת בית המשפט השלום בירושלים, אביטל מולד, בפרקליטות המדינה וקבעה כי קיימת אכיפה בררנית נגד קטינים מהמגזר החרדי. מדובר בכתב אישום שהוגש נגד קטין חרדי ששמו נאסר בפרסום. אותו הקטין הפגין נגד עבודות הרכבת הקלה בירושלים והוחלט להגיש נגדו כתב אישום בגין התקהלות אסורה. השופטת מולד ביטלה את כתב האישום, בגין אכיפה בררנית. בלשון השופטת: "לא ניתן לקבל מצב בו מתוך כלל ההפגנות שהתקיימו במדינת ישראל בשנים 2023–2022 לא הציגה המאשימה ולו כתב אישום אחד נגד קטין שהפגין באופן פאסיבי שאינו נמנה על המגזר החרדי. ודאי שלא ניתן לקבל זאת כאשר מדובר בקטין ללא עבר פלילי שהיה בן 15 וחצי בעת ביצוע העבירה" (ת"פ (שלום ירושלים) 54703-11-22 מדינת ישראל נ' פלוני (ניתן ביום 17.2.2025)).

כמו כן, יש אפליה חמורה ביחס לשימוש בכלים לפיזור הפגנות בהפגנות שמעורבים אזרחים בחזות חרדית. בהפגנות אלו המשטרה משתמשת במכונות להתזת מים לפיזור הפגנות (במכת"זית) עם בואש שמזיק לסביבה ופוגע באוכלוסייה שאינה מעורבת כלל בהפגנה. לעומת זאת, בהפגנות שנערכו ברחוב קפלן בתל אביב, המשטרה לא עשתה שימוש בכלי זה על אף חסימת כבישים ראשיים שעות רבות והתנהגות אלימה כלפי השוטרים.

גם הקהילה האתיופית נתקלה ביחס מפלה שאין הדעת סובלת. ועל רקע זה, באחרונה נחקק החוק למחיקת רישומים פליליים ומשטרתיים של יוצאי אתיופיה, התשפ"ד–2024.

הצעת החוק נועדה לקבוע מושכלות יסוד לפיהן הזכות להפגין שמורה לכולם כאחד והיחס למפגינים חייב להיות זהה לכל האוכלוסיות. כמו כן, הצעת החוק מחייבת את מערכת אכיפת החוק, קרי הייעוץ המשפטי לממשלה, פרקליטות המדינה ומשטרת ישראל, לדווח לכנסת אחת לחצי שנה, על כל העיכובים, החקירות, המעצרים, גניזת התיקים וכתבי האישום בקשר להפגנות בפירוט לפי אוכלוסיות ומיקום ההפגנה. בנוסף הצעת החוק מחייבת את היועץ המשפטי לממשלה להופיע אחת לשנה בפני הוועדה לביטחון לאומי על מנת שהכנסת תוכל לפקח ולבקר את אופן מימוש הזכות השווה להפגין, ולדרוש דין וחשבון במידת הצורך.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת לימור סון הר מלך וקבוצת חברי הכנסת (פ/5664/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)